

Q&A RES Rivierenland

Culemborg, atelier 6 januari 2021

Houdt de RES zich ook bezig met opslag van opgewekte zonnestroom die niet direct bruikbaar is ('s zomers) om die te bewaren tot in tijden van tekorten? Tot nu toe is toch alleen waterstof in staat seizoenopslag te realiseren (en batterijen niet)? Bovendien: als je waterstof als seizoenopslag gebruikt, moet er meer via zon en wind opgewekt worden dan voor direct gebruik nodig is. Wordt er over dat surplus nagedacht?

Over opslag van duurzame energie wordt al wel nagedacht. De verwachting is dat de opslag binnen vijf jaar rendabel wordt om pieken en dalen in de aanvoer van stroom op te vangen. De RES houdt zich (nog) niet bezig met opslag en balans in het netwerk. Voorlopig is dat in het Nederlandse energiesysteem ook nog geen probleem.

Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg

Laatste bewerking 07-01-21

Wordt de door de geplande windturbines opgewekte energie ook ingezet voor de eigen inwoners en bedrijven van de gemeente?

De stroom uit de windturbines zal lokaal worden aangeboden door de initiatiefnemers via Eneco of Betuwestroom. Het is dus aan de consumenten en bedrijven zélf of ze deze stroom willen afnemen.

Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg

Laatste bewerking 07-01-21

Moet er wel landbouwgrond worden onttrokken aan de landbouw terwijl er in Nederland een groot grondtekort is. Er is maar 1.58 miljoen ha beschikbaar terwijl er 3.6 miljoen ha nodig is om de Nederlandse bevolking te voeden (excl. papier en karton, dit kost nog een keer 0,6 miljoen ha.) (bron CBS).

In Nederland wordt 65% van het landoppervlak gebruikt voor agrarische doeleinden, waarvan een groot deel voor voedsel voor dieren. Ook wordt er heel veel geëxporteerd en geïmporteerd. Heel veel nieuwe functies die in Nederland nodig zijn, zoals infrastructuur, woningen en energievoorziening, zullen ten koste gaan van landbouwgrond. Dat vraagt zorgvuldige afweging en is uiteindelijk een politieke beslissing.

Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg

Laatste bewerking 07-01-21

Hoe kan het dat in het Lage Veld nabij Culemborg nu ook een zonnepaneelveld van 68 ha is ingetekend terwijl hier ook al een aanvraag voor een windpark loopt? In hoeverre wordt natuur, leefbaarheid, landschappelijke kwaliteit en draagvlak onder de bevolking in dit gebied bij de besluitvorming meegenomen?

Vanuit landschap en energie-efficiëntie is een energielandschap (combinatie van zon en wind) een logisch scenario. De ateliers zijn juist bedoeld om de meningen van de bevolking en omwonenden en ook andere stakeholders op te halen om juist alle aspecten bij de besluitvorming mee te nemen.

Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg

Laatste bewerking 07-01-21

Aan de hand van welke criteria worden er gebieden voor zonnepaneelvelden gezocht? Er wordt gezegd dat zonnepaneelvelden “aanvaardbaar moeten zijn”. Wat is in dit geval de gehanteerde definitie van ‘aanvaardbaar’? En mogen wij als inwoners zonnepaneelvelden op landbouwgrond en potentiële woningbouwgrond ook gewoon afwijzen?

Uiteindelijk zal de gemeenteraad besluiten wat 'aanvaardbaar' is. In het RES-proces worden argumenten en ideeën verzameld om tot een zorgvuldige besluitvorming te komen. Mening van burgers en omwonenden tellen dus mee maar zijn niet doorslaggevend.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Ik heb gehoord dat er in de buurt van de Rietveldseweg (Culemborg) al een zonnepaneelveld gerealiseerd gaat worden/is aangewezen: hoe is men tot die keuze gekomen?

Aan de Rietveldseweg is een klein zonnenveld van minder dan 1 ha met rechtopstaande panelen als experiment vergund in combinatie met het vol leggen van alle agrarische gebouwen en asbestsanering.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Zijn de streefgetallen in 2030 en 2040 gebaseerd op de all-electricvariant, ook wat betreft mobiliteit?

Zowel in de berekeningen van het rijk als die van de gemeente worden scenario's gehanteerd voor de snelheid waarin mobiliteit en verwarming zal elektrificeren. Ook besparing van energie speelt hier een grote rol in.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Is er ook nagedacht over kleine windmolens bij woningen en bedrijven?

In de RES wordt nu geen rekening gehouden met kleine windmolens omdat deze maar een zeer beperkte bijdrage kunnen leveren aan de doelstelling. Overigens wordt het ook niet tegengehouden, maar er is nu met de huidige subsidieregelingen geen goede businesscase voor.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Is de opgave zon in evenwicht gebracht met de opgave wind? Ideaal is 50/50.

Hier wordt wel rekening mee gehouden vooral vanwege de aansluitcapaciteit van Liander. In vermogen is 50/50 inderdaad een mooie verhouding. In opbrengst betekent dat 3 keer zo veel windstroom als zonnestroom.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Bepaalde keuzes voor 2030 kunnen zaken voor 2050 onmogelijk maken. In hoeverre wordt hier rekening mee gehouden?

Hier is heel moeilijk rekening mee te houden omdat er nog geen zekere scenario's zijn voor 2050. Wind- en zonprojecten gaan 20 tot 25 jaar mee, dus voor 2050 zullen alle keuzes die nu worden gemaakt weer kunnen worden herzien.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Is er ooit van achteren naar voren gerekend? Oftewel: we kunnen alle energie wel met wind en zon willen opwekken maar is dit realistisch in termen van ruimte en infrastructuur?

Hier zijn wel berekeningen voor gemaakt. Of deze realistisch zijn hangt in hoge mate af van het realiseren van energiebesparing en opslagmogelijkheden. Met name besparen gaat nog veel te langzaam. Opslagmogelijkheden ontwikkelen zich wel snel.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Als de saldering van eigen zonnestroom wordt afgebouwd, zullen er minder particulieren zonnepanelen nemen. Daarnaast zal er bij veel particulieren behoefte aan eigen energieopslag

ontstaan. Vindt u de afschaffing van de salderingsregeling een positieve ontwikkeling? Is er met die afschaffing rekening gehouden binnen de RES? En is er al onderzoek gedaan naar seizoenopslag bij particulieren?

Zonnepanelen zullen nog flink in prijs dalen waardoor ze ook rendabel zijn zonder saldering. Ook de prijs van opslag daalt. Het afbouwen van salderen zal dus geen probleem zijn.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Wordt er in de regionale verkenning rekening gehouden met mogelijke toekomstige woningbouwprojecten?

Voor zover deze bekend zijn is daar rekening mee gehouden. Gemeenten zullen wel duidelijk moeten zijn over welke gebieden ze voor woningbouw willen reserveren.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Kan alleen met zonnepanelen aan het verdwijnen van de totale CO2-emissie worden voldaan?

In het landelijk Klimaatakkoord staat dat Nederland in 2030 in totaal 35 TeraWattuur (TWh) aan energie duurzaam zal opwekken om 49% van de CO2 te reduceren. Het is helaas bij lange niet mogelijk deze doelstelling alleen met zonnepanelen te realiseren, laat staan als we 100% willen reduceren.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Is er al een inventarisatie gemaakt van voor zonnepanelen beschikbare daken en de totale grootte daarvan? En welk percentage van de doelstelling zou daarmee bereikt kunnen worden?

We hebben samen met de provincie en de andere RES-gebieden in Gelderland een onderzoek laten uitvoeren. De resultaten komen eind januari beschikbaar. In RES 1.0 zullen we een ambitieuze en goed onderbouwde raming opnemen.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Wanneer zijn die windmolens weer weg?

Vergunningen worden meestal voor 20 tot 25 jaar verleend. Daarna moeten de molens worden afgebroken, die zijn dan ook versleten. Nieuwe molens zijn alleen mogelijk als er opnieuw vergunning wordt verleend.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Praten wij hier over elektrische energie of ook over alles wat nu fossiel is, benzine en diesel en dergelijke?

Het gesprek van deze avond en ook het bod in RES 1.0 spitst zich toe op de duurzame opwekking van elektrische energie. De CO2-doelstellingen gaan inderdaad over 'alles wat nu fossiel is'. Ook maatregelen op die thema's zijn hard nodig om doelen te halen. De warmtetransitie die ook wordt verkend in Culemborg hoort hierbij.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Om te voorkomen dat Nederland "een grote hagelslag" wordt, zoals Rijksadviseur Berno Strootman het verwoord, vereist het op elkaar afstemmen van verschillende opgaven (landbouw, woningbouw, energietransitie) regie vanuit de centrale overheid. Nu zie je gemeenten en regio's die allemaal hun eigen beleid gaan formuleren. Kan dat niet worden voorkomen? Kan er bijvoorbeeld niet beter door de regio naar één groot energielandschap worden gezocht i.p.v. door 8 gemeenten?

In het vorige klimaatakkoord uit 2012 was er een doelstelling per provincie. Nu is er bewust gekozen voor een regionale aanpak om beter aan te sluiten bij lokale kenmerken. De regio's kijken ook over hun grenzen heen, windturbines zijn ten slotte op grote afstanden te zien. Ook de aansluiting op het elektriciteitsnetwerk vraagt om samenwerking tussen regio's.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Worden windmolens de eerste 100 jaar efficiënter? Ik heb gehoord dat 59,3% het maximum is.

Bij windmolens zal de technische efficiëntie niet veel meer toenemen maar doordat windmolens hoger en groter worden vangen ze wel meer wind bij dezelfde ruimte-impact. Ook worden ze steeds goedkoper en hoeft er dus minder subsidie bij.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Het landschap kent geen grenzen. Tussen de aangrenzende RES-gebieden moet gekeken worden naar de impact die de plannen zouden hebben op het landschap in een groter verband. Wordt er samengewerkt met de ons omringende regio's?

Projecten en plannen aan de randen van de regio (het RES-gebied) worden ook meegenomen in de beschouwing over waar windmolens en zonnepaneelvelden kunnen komen. Waar nodig wordt er overlegd met aangrenzende regio's.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Kan er al een totaalopgave van de hele regio worden getoond? Met andere woorden: wat doen andere gemeenten?

De regio heeft in 2020 een eerste 'bod' gedaan aan het Nationaal Programma RES voor het opwekken van duurzame energie. Dat heet de Concept RES. De regio geeft in 2021 aan wat ze nog meer gaat doen, dat is de RES 1.0. Elke volgende 2 jaar bekijkt de regio daarna wat er nog meer nodig is om het doel te halen. Dat is RES 2.0, 3.0 en zo verder. Op dit moment zijn alle 8 regiogemeenten bezig hun bod voor RES 1.0 te formuleren. Het totaalbod voor RES 1.0 is dus nog niet bekend.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Gebieden van Gelders Natuur Netwerk en Natura-2000-gebieden gaan in de toekomst mogelijk groter worden. Wordt met deze groei in de RES-plannen voor 2030 en 2050 rekening gehouden?

Er wordt rekening gehouden met natuurreserveringsgebieden, dus alleen met de toename die concreet is.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Heb ik het goed begrepen dat een groot gedeelte van de regio niet geschikt is voor grootschalig zon in verband met aansluiting op het net?

Op verschillende plaatsen in Rivierenland is er een potentiële mismatch tussen kansrijke gebieden en de nabijheid van infrastructuur van Liander t.b.v. het kunnen aansluiten van initiatieven. Dit geldt sterker voor 'zon' dan voor 'wind', omdat 'zon' hogere pieken kent. In Culemborg is deze situatie minder pregnant, alleen daar heeft het bestaande station Culemborg nog maar een beperkte capaciteit voor teruglevering. Een dure tijdelijke oplossing kan deze capaciteit voorlopig voldoende oprekken. Dat zal voor de periode tot 2030 echter niet voldoende zijn en er zal een nieuw station gesticht moeten worden om weer serieuze ruimte voor teruglevering te creëren (doorlooptijd circa 8 jaar). Liander wil zeker aansluitcapaciteit naderbij brengen maar dit kost tijd en gaat gepaard met hogere maatschappelijke kosten. Een zorgvuldige maatschappelijke afweging is dus belangrijk, maar

zeker ook een tijdige afstemming en planning van bovengemeentelijke ambities (zon én wind) en realisatie van aansluitcapaciteit. Het RES-proces is daar ook precies voor bedoeld.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 13-01-21*

Wanneer weten we meer over de radarplannen van defensie?

De planning is dat er eind 2021 een beslissing wordt genomen over de definitieve locatie van de radar.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Het gaat steeds over 'het laadvermogen van het landschap'. Wat is volgens u het maximum wat het landschap kan dragen? Aan de hand van welke criteria wordt dat bepaald? En kun je het laadvermogen vergroten door meer megastallen te bouwen?

De RES heeft hier nog geen mening over en be vraagt dit juist in de lokale ateliers. Megastallen zouden het landschap sterk veranderen en mogelijk ook de gedachten over laadvermogen. De wenselijkheid van megastallen is een apart gesprek.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Stel er komt voor 50 ha aan zonnepaneelvelden in Culemborg. Nu is het op dit moment voor boeren lucratief om landbouwgrond om te zetten in zonnepaneelvelden. Hoe kan worden voorkomen dat er op termijn nog meer zonnepaneelvelden op landbouwgrond gerealiseerd gaan worden. Is dat met bestemmingsplannen e.d. te voorkomen?

De gemeente is bevoegd om te bepalen waar wel of geen zonnepanelen mogen komen.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Turbines en zonnepanelen samen hebben een negatieve invloed op de geluidsvoortplanting en daarmee op de efficiency van het project (mitigatie). Wordt hier rekening mee gehouden?

Uit geluidsonderzoek zal moeten blijken welk effect dit heeft op de afstand die tot huizen moet worden aangehouden. Het heeft niet een direct effect op de efficiëntie.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

In windenergie kunnen Culemborgse burgers financieel participeren. Van zonnepaneelvelden profiteren momenteel vooral grote investeerders en de grondeigenaren zelf. Hoe voorkomen we dat de burgers wel de lasten dragen (zoals mogelijke verrommeling van het landschap) maar geen kans hebben op baten?

Gemeente Culemborg en ook andere gemeenten hebben stellig de behoefte om burgers op dezelfde manier van zonnepanelen te laten profiteren als van windmolens. Dit zal vastgelegd worden in beleid en procedures.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Het zou ideaal zijn als elke inwoner enigszins bekend is met de ontwikkelingen om energieneutraal te worden. Bestaat er een overkoepelend communicatieplan richting alle bewoners in de regio? En zo nee, kan dit er dan komen? Want, met alle respect, het aantal deelnemers (50) aan deze bijeenkomst is natuurlijk 'peanuts'.

Zowel de gemeenten als de RES hebben een communicatieplan dat er op gericht is om eenieder die interesse heeft te informeren en de kans te geven te adviseren. Voor dit type bijeenkomsten staat steeds een uitnodiging op diverse gemeentelijke communicatiemedi a. De ervaring leert echter dat veel bewoners pas 'wakker' worden als er concrete locaties in beeld komen en ontwikkeld worden. In de uitvoering van projecten zal er dus nog veel inspanning gedaan moeten worden om duidelijk te

maken waarom die ontwikkelingen plaatsvinden en welke invloed inwoners daar nog op kunnen hebben. Ook wordt er een enquête uitgezet onder alle inwoners van de regio. De ervaring is dat er 500 tot 700 mensen per gemeente meedoen. Alle abonnees van de RES-Nieuwsbrief krijgen vanzelf een aankondiging. Abonneren op de nieuwsbrief kan via een e-mail naar: info@resrivierenland.nl.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Culemborg heeft een klein buitengebied. Desondanks levert zij 6x het gemiddelde aan windenergie in relatie tot het oppervlak t.o.v. de omliggende regiogemeenten. Zou een regionale invulling (dus buiten Culemborg) van zonne-energie als tegenprestatie niet redelijk zijn?

Het is aan de politiek en de onderhandeling binnen de RES om te bepalen of dit redelijk is. Culemborg staat op het standpunt dat elke gemeente moet doen wat hij kan. Maar dat onderlinge gesprek gaat zeker nog gevoerd worden.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Is het draagvlak voor zonnepaneelvelden en windmolens bij grondeigenaren al geïnventariseerd? En zouden individuele grondeigenaren wel het geheel overzien dat op ons afkomt?

Er hebben zich al wel diverse grondeigenaren gemeld voor zonnevelden dus er lijkt voldoende belangstelling.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Zijn alle ongebruikte landbouwgronden al geïnventariseerd?

Elke gemeente maakt beleid waar onderzoek aan vooraf gaat. Niet gebruikte grond is daarin meestal een voorkeurslocatie en wordt dan ook geïnventariseerd.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Kan duurzame opwek niet worden gekoppeld aan bedrijventerreinen?

Alle gemeenten hebben de ambitie om daken zo veel mogelijk te benutten. Of zonnevelden aansluitend aan bedrijventerreinen de voorkeur hebben zal elke gemeente voor zich moeten uitmaken.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

In hoeverre zijn monumenten en beschermd stadsgezicht heilig bij zonnepanelen op daken?

Deze zijn niet heilig maar wel vergunningsplichtig. Er wordt dan dus goed gekeken naar de visuele impact.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*

Wordt er rekening gehouden met ruimte voor biodiversiteit tussen zonnepanelen en zonnepaneelvelden?

Ja, uit onderzoek blijkt dat als er 30% tussenruimte wordt bewaard de biodiversiteit toeneemt en ook de vruchtbaarheid van de bodem in stand blijft. Dit kan ook een harde voorwaarde zijn voordat een gemeente een vergunning verstrekt.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie Culemborg
Laatste bewerking 07-01-21*